

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR)
Telefon szám 16.

LAPTULAJDONOS
Az Erdélyi Róm. Kath. Irodalmi Társulat.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre	8 kor
Félévre	4 "
Negyedévre	2 "

MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

A huszonnegyedik órában

Az „Irodalmi Társaság” sajtógyűlést rendezett. Kevesen jöttek el: az ankézés sokak szerint az ügy altatódalát jeleníti — a katolikus sajtó ügyét pedig annyi gyűlésezés, gyűjtés, sopánkodás után már halottnak vélték mindazok, kik várták a megszületését. Ne tépelődjünk az eddigi sikertelenségen, hanem hitessük el magunkal, hogy a katolikus sajtó megteremtése eddig csak azért nem sikerült, hogy ma „a huszonnegyedik órában” föltétlenül sikerüljön. A béke áldott idejében néhány jámbor sajtó-apostol cirogatása, édesgetése dehogy is tudta felébreszteni az alvó katolicizmust: ehhez a háború brutálitása volt szükséges. Már a háborúnak megindítása is pörölycsapás volt a christianismus arcába; akik milliók vesztét, ayomorát is tényezőként állították be hatalmi céljaik szolgálatába, azok Istent nem ismerhettek. A hosszan tartó háború féltelmes viharokat támasztott a fegyverben álló és otthon nélkülöző milliók lelkében, s az emberiség sorsa függ attól, vajjon e viharok pusztító vagy tisztító hatással rázzák meg a világot. Minden attól függ, kinek kezébe kerül a nagy tömegek veze-

tése. E tekintetben már eddig is kétségbevonhatatlanul tisztázott egy igazságot a háború, hogy a tömegek irányításában nem a szöszék, nem a parlament, nem a kormány a legfontosabb tényező, hanem a sajtó. Békében hetedik nagyhatalomnak szoktuk nevezni, de ezt a tévedést a háború kiigazította: a sajtó a legeslegelső nagyhatalom. Hogy ellenfeleink annyi külső és belső kudarc után még most is a győzelmes békével hitegethetik önmagukat, ezt csakis sajtójuknak köszönhetik. A sajtó tette lehetővé a háború megindulását, táplálja a fenntartó tüzet, s folyton növekvő befolyásával mindenkinél nagyobb mértékben késleltetheti, vagy siettetheti a békekötést. Ma már az sem olyan igaz, hogy azé a jövő, akié az iskola; sokkal inkább, hogy azé a jövő, azé a jelen, azé az iskola is, akié a sajtó. Minden tiszteletünkre méltók tehát ama férfiak, kik felismerték a sajtó döntő szociális jellegét, s a katolikus restauráció sine qua non-ját érezték meg benne. A középkorban az egyházak egyedülálló fénye, a szertartások páratlan pompája vonzotta a tömegeket, s szolgáltatott alkalmat a tanításra, vezetésre; mikor a reformáció hatalmasan megnövelte az olvasni tudók táborát: a nagy Pázmány Krisztus követését, Imádságos könyvét és Kalauzát adta a hívő, vagy eltántorított magyar kezébe. Ettől kezdve a jó

könyv, a szívnyemesítő irodalom a jóra vezetés legfontosabb eszköze, míg aztán a XIX. század vége felé világhatalmi tényezővé nem fejlődött a sajtó. Ma már arról az állásponttól kell kiindulnunk, hogy új-ságot mindenki olvas. S ha valamely gondolatsort napról-napra új kiadásban, más és más köntösbőben, de lényegében azonosan találunk elénk, még ha ellenkező is eleintén, a lassú megvívás legalább is ernyedté, „liberálisabb” teszi a lelket. Tisztelet tehát az eddig is megvolt kath. párt-sajtó önérteklésének, de itt az a főszempont, hogy a megindítandó nagy napilapot minden katolikus, minden keresztény, sőt minden ellenségünk is vegye kezébe, akár szeretettel, akár a keresztény gondolat önvédelmi szükségérvéből, akár az érdekesség ellenállhatatlan ingeréből. A mindennapi olvasmány hatása alól sem az egyes, sem a tömeg ki nem vonhatja magát; ha a politikai, gazdasági, ipari és kereskedelmi élet minden kérdésében a kereszténység szellemében nyerne a népmilliók állandó útbaigazítást, a krisztusi igazságok, reálisan boldogító érvényesülése belülről fakadó kényszerítő erővel hajtja a tömegeket, a népet a templom szentélyébe, hogy elkövetkezzék a tömeglelké egyetemes, igazi fölszabadulása és megszentülése.

b.

Keresztutam Oláhországon át.

Irta: Meisel József.

És visznek, de nem tudjuk hová és merre?

(1916. okt. 14.) Gyönyörű szép nap a mai is. Felhőtlen az égboltozat, remek, tiszta, szép idő van. Nagy mozgásra leszek figyelmes. Mi ez? „Mindenki induljon a csomagjával az udvarra.” Névsor olvasást tart a parancsnok, „Josef Protopop”, — „József főesperes” — ily néven szerepeltem, mert hisz tisztességes személyi adatokat sohasem vettek fel. És felhangzott ajkaimról a „jelen”, míg a főbbiek a hivatalos „prezent” kiáltással feleltek. Az egyik jóra való zász polgártársunk kitüntetni akarván önmagát, máris „prezident”-tel felelt. 11 óra felé négyes sorba állítva legalább is 12 csendőrrrel szuronygezve útra mentünk. Hová? .. Merre? Senki se tudta. De vittek most már vegyesen: fogarasiak, brassóiak, sőt csiki és háromszékiek is akadtak hurokra. Dél 2 óráig mentünk, amíg Cotro-

centát, Ferdinánd király palotáját elértük. Itt az állomás előtt tanyáztunk 4–5 óra hosszág. Aztán beraktak bennünket kocsiba és össze-vissza húzogatva, estefelé valahol megálltunk. Azt mondták Domnestre értünk. Szemben az állomással a „katonai börtön” vár reánk. Így is volt. Kiszállítottak. Podgyászsunkat ott hagyva, betértünk a börtönbe, amely egy régi erődítmény. Szentandrassy bátyám „mulató kertnek” nézte, és csak akkor eszmélt fel, mikor 300 szurony sorfala között volt kénytelen az udvarba lépni.

Cellákba zártak, ahol kitűnő fekvőhelyen mély álomba merültünk. Ezen ne csodálkozzék senki, hisz eddig földön hálunk és most íapricecsek. Reggelre megélnékült az udvar. Bukarest „High-Lif” társasága és előkelősége fogadott bajtársi szeretettel. A háború kitörése napján kerültek ide és keveset tudtak még a háborúról. Legfeljebb azt, amit egy fővárosi származású balázsfalvi gör. kath. esperes, dr. Balán János a leggyalázatosabb hazaáruló és magyaráló hirdetett ki az erkélyről és hirdetését „se treasca Romania mare” szavakkal zárta be.

A theologiai dr. Balázsfalva büszkesé-

ge, ma már lemondott honpolgárságáról és Jassyban igazat ellenünk és gyűjti az önkéntes hadifoglyokat Románia számára. Itt találkozunk az érseki egyházmegye lelkészi papságával és ezek közül a kedves és mindig jókedvű Horváth Árpád missziós magyar lelkésszel. Fehér poroköpenyben jár és vízzel kínál, suttogva mondja: „igyék ő.n. a.f., az oláhok bekapták a keféit, Brassó a miénk, Tírgu-Jiu-nál is találkoztak a tigrisekkel.” — Nem tudom, de szavai csüggedésünkből felrúztak és nagyot ittunk a fehér palackból.

Délben sorba állítva kivisznek. A kapu előtt hevernek csomagjaink. Sok mindennünk hiányzik. De se baj! Összeszedjük a holminkat és beszálltunk a „foglyokat szállító vonatba”. Megindul és cammog hosszú vonatunk. Ezer embert vitt a mozdony. Meg-megállunk egy-egy állomáson és várakozunk sokáig, ez alatt repülnek az orosz katonaságot szállító oláh vonatok. Az éj is beáll. Jön a reggel, majd a dél is és mi még mindig megüünk. Hová? Sokan Doroheit, mások Oroszországot említik. . . biztosat nem tudunk. Aztán késő este megáll a vonat. — Husiba értünk. Hogy a térképen hol és merre fekszik,

Oberbauer A. utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.

A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebbi egyházi szerek ruhák, zászlók, stb. gyára — Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Az új böjti rendelet.

Az 1917. évi XIII. püspöki körlevél egész terjedelmében hozza az 1918. évre érvényes böjti rendeletet. Nagyjában az, mi volt a megelőző évben, mindazonáltal lényegesebb újítást is tartalmaz. Annnyira világos, hogy a félreértést előre kizárja; ha mégis foglalkozunk vele, tesszük azért, mert néhány praktikus gondolatot fűzhetünk hozzá.

A szigorú böjti napok sorában, mint újítás legfőleg a nagyszombati böjt szorul kommentára. Szigorú böjt van többi között „nagyszombat délig”. A jegyzet így szól: „Nagyszombaton déltől kezdve sem böjt, sem hústól való megtartoztatás nem kötelez.” Ez így nem világos. Sokkal biztosabb eligazítást nyújtana s kizárná a félreértést ez az elhatárolás: böjt van, mint valószínűleg van is délelőtt és nincsen böjt délután. Felfogásunk szerint ez a nap, mint a nagyböjt betetőzése minden nagyobb lelki kár nélkül megmaradhatott volna böjtnek. Néhány gurmandtól, azoktól eltekintve, kik felmentés nélkül is hideg vérrel estek a félig kihűlt sonkáknak, nem igen fordult elő visszaélés, legalább a nép között nem. A mi népünk rá volt nevelve, hogy a húsvéti megszentelt bárányt és egyéb kedves dolgokat csak a feltámadás napján, húsvétkor izlelje meg. Nemsak természetesen, de lélektani oka is van ennek és a lelkipásztoroknak bizonyára diplomatikusan átsiklással kell megértetniük hívőikkel, hogy miért szűnik meg a böjt éppen a nagyhétnek utolsó napján délben. Így van, és jól van. Kedvezmény, tehát él vele, kinek kedve s lelki készsége van hozzá.

A szigorú böjti napok között négyet olvasunk. Hamvazó szerdát, a nagyböjti pénteket, a kántorböjtek péntekjeit s karácsony, pünkösd és nagyboldogasszony vigiliáit.

nem tudjuk! Sohasem hallottunk róla, nem olvastunk felőle. „Falceiu megye székhelye” szól a zsandár, csinos városka, lakossága oláh és zsidó, bortermelő hely, ma október 16.-a van, tehát van szőlő és lesz lágy kenyér is, — egészítjük mi ki.

Száz és száz bajonatt csillag az állomáson. Kordont huznatt, aztán egyenként kiszállunk, számolnak: egy, kettő, tíz, húsz és amikor elértük a 123-as számot, csoportot alkotva körülfignák a szuronyos örök és megindul a karaván. Fél órai út után, amely tekervényes utcákon át vezetett, elértük a scoale III. pentru baiati, (3. sz. fiúiskola). Itt újra leszámolnak. Aztán bezáródik a kapu és mi először a folyósón fekszünk, majd osztályba kerülünk. Nekem a IV. osztály jut lakóhelyül. A fapircsre vetjük le magunkat. Ki sir, ki sóhaj. Félóra múlva már csak mély sóhajtókat hallani. . . A foglyok alusznak.

Benne vagyunk a zószban.

(Október 28.) Októberi szép őszi napokkal ajándékozott meg az Úr, a jó Isten. Legalább Ő vizasztal minket meleg idővel. Más úgy sem törődik velünk és ha igen, akkor bánt, nyúz, ver, ütlegel, csúfol és szidalmaz.

Iskolánk, a legújabb börtönünk, új épület, tágas termekkel rendelkezik. Négy tanterem van az épületben és egy kis udvar, amelyről szép a kilátás.

Húsi városra alattunk terül el. Segesvárhoz hasonló a fekvése. Mi magas dom-

E három utolsóának mentesítését, kiválsón a karácsonyt több ok, visszaélés és társadalmi élet apróbb nüanszai támogatják. Eltekintve attól, hogy az adventi szigorú böjt élet az élet már évtizedekkel ezelőtt elvette, sőt a kántorböjti napok eredeti szigorát is lefokozta, egyetlen nap sincs az esztendőben, mikor a böjt megtartása nehezebb s megszegése annyira könnyű és általános lenne, mint a karácsonyi böjté. Az egész adventet a zsiradék értékes forrásának nevezhetjük. Megvan tehát az alkalom, a csábítás. Karácsony estéje pedig a keresztény szívek meleg ünnepe, mely az ő angyal-járásával, bensőséges melegével s igazán ünnepi hangulatával, éjfélj miséjével, átvirrasztott estéjével, már évtizedek óta vagy még továbbról várta a kívánatos újítást. Az úri és iparos osztály egyáltalán és sehol sem tudott megbékélni a gondolattal, hogy karácsony estéjén böjt és szigorú böjt legyen. Nyugodtan leírhatjuk, hogy a karácsony vigiliájára tett böjtot papi és szerzetes házak falai közé tette már régesrég az élet s a szentisza katolikus székely nép vallásos lelke tartotta meg csupán itt az erdélyi egyházmegyében. Ha a mi népünk konzervatívizmusa ellen is állott a kísértésnek, s ha a székely család csak az éjfél miséről kijövet izlelte meg „Mária radináját” ez érthető, de az ellenkező is. Városok s vegyes vidékeken erről nem akar tudomást venni senki. Nincs és nem is lehet ebben agresszív renitenciáról szó. Az egyházi rendelkezés erőszakos áttörésének vádjá nem sűjthet senkit. Ünnepe van már karácsony estéjén és ki tehet róla, hogy az ünnepe fogalma nálunk is, másutt is kizárja a böjti rendeletnek minuciózus megtartását. Népszokások népek szerint változnak. Az általános egyház szempontjából lehet célszerű sőt hasznos is, mert a Krisztus várásnál az őskeresztény egyházba visszajárásnak lelkülete nyilvánul meg ebben, de a mi sajátos évszaki viszonyaink s messzire visszalépő

szokásaink áthidalást váró gyakorlatot teremtettek.

De hiszen ezen nagyon könnyű ám segíteni. Az apostoli szentszék a legliberálisabban kezeli ezt az ügyet, s a magyar püspöki karnak egyetlen szavába kerül csupán, hogy a karácsonyi böjtnak partikuláris dispencziójával a magyar kath. egyház millióinak lelkét felszabadítsa a lelkiismereti nyomás alól.

A pünköst vigiliáját szintén mentesíteni lehetne, ha máshol nem, legalább a székely nép között. Ott van a pünkösti csik-somlyói búcsú, mikor sok ezren zárandóknak oda a jó lelkek. Ez azonban nemcsak a szó szoros értelmében vett búcsújárás, nem vallásos aktus csupán, de egyben demonstrációs felvonulása is az ősi székely népek annak emlékére, hogy e napon a csodatevő Szűz segítségül hívásával s segítségével János Zsigmond hadait megállította a csiki székelyek ereje és a vallási terjeszkedés gondolata a Hargita gerincén megtört.

Ilyen beállításból nézve a dolgot, ha a gyalog, szekéren, vagy éppen vonaton érkező óriási tömeg nem alkalmazkodik s nem is alkalmazkodhatik a vigiliai böjt szigorához s útközben is, a helyszínén is kénytelen megtörni, az érthető. Ezzel szembe lehet állítani az önmegtagadás kedves erényig jutó kis csapatot, de a valóság súlyából ez édes keveset von le. A mi egyházi főhatóságunk tehet valamit, ha jónak látja. Talán a búcsúnyerés egyik feltétele lehetne a lelkiismeretes vigiliai böjt. Egy kis klauzulával a rendeletben, melyet a búcsúra induló nép papjai az elindulás percében is megemlítenének, s mit a búcsú ünnepi szónokai is kihirdetnének ott a helyszínén, a nagy közönség előtt. Ez a lehetséges állapot mindenestre jobb volna, mint a mostani gyakorlat.

Még valamit arról, mi nincsen az ideai böjti rendeletben. Ezelőtt következetesen és nagy betűkkel kiáltott ki a rendeletből,

bon lakunk. A merre a szem ellát, szőlők terülnek el. Nem messze fölünk fekszik a gör. kel. püspök palotája és a székesegyház, melynek harangjai egész napon szólnak. Tudja Isten, rosszul esik a hangjuk. Szomorú minden kongás. Úgy tetszik, mintha temetnének valakit. Kít? Anyát, apát, testvér, jóbarátot? Nem tudjuk, hiszen a messziség, a ridegség kettészakított. És amikor ily gondolatok járják összetört lelkünket és sajtó szívünket, nagy úr érkezik. A vármegye „prefektje” (főispánja). Ezredesi egyenruhát visel... kicsi kövér ember, (tehát jó ember). Összehívunk bennünket és elmondja, hogy „tuszok” vagyunk, mint ilyeneknek tudtul adja, hogy mi nem szabad?! Aztán bemutatja börtönfelügyelőnk, egy iskolaigazgató személyében. Mateescu néven. Külseje után ítélve alkoholista. Hasonlóan előzete segítőársát. Juon Janculescu névre hallgat. Katonaköteles siheder, kinek foglalkozása aligha nem az asfaltbetársága és a himpellérség. És ezzel rámutat még az őrségre, mely az iskolát körülvette szuronyos fegyverrel — és tovább megy, minket pedig e pribéknek adnak át. Aztán beköltözkedik közénk a nyomor, az éhínség, majd nemsokára a fertőző betegségek. Étel akkor ad az igazgató, ha neki tetszik. Egy héten három nap böjt van, a többi napokon nincs étel... Szerencse, hogy kenyérhez jutunk. — Oh be jól izlett a kenyér és a víz! . . . és ha kis

turóhoz jutottunk? akkor már ünnepnap volt és ha talán vízben főtt paszulyt adtak, akkor már Mihale Mózsai, egy szegény csiki feleség, ruhátlan koldus is felkiáltott: „tisztelendő úr, áldja meg az Isten azt a masinát, aki az ételt megfőzte.”

Úgy fájt nem egyszer, könnybe lábadtak szemeim, mikor látom kellett, mint éheznek a sereg. Ekkor már háromszázra emelkedett a túsók száma. Csikiak, háromszékíek jöttek hozzánk, kiket az oláhok lovasból, marhástól kergettek át a határon. Volt itt 5 éves fiútól 80 éves agyastyánig minden rangú és rendű tusz: leány, asszony, fiú, stb. . .

A helyzetet Janculescu inspector alaposan kihasználta. Reggelenként összeírta a szükségletet, beszedte a pénzt és aztán a legtöbb esetben mitsem kaptak kézhez, vagy hatszoros árban. Ehez különben mindenki ért itt. Janculescu rövid két hét alatt 3000 frankot szedett össze és bevonult katonának, minket pedig alaposan kifosztott. Helyét Harnagea Vazul 18 éves kőlyök foglalta el. Igazi oláh ficsur, nagyhangú, dicsekvő, kegyetlen, lelketlen fiatal ember. A bevonulásával napirenden vannak a bántalmazások, verések, lábbal tiprások. Oldalt, fejbetörések. Kék foltok a testen, . . . véres karok és arcok a mindennapi események közé számítanak.

Reggelenként, hajnal időben nem egyszer riadok fel jajgatásra és rimánkodásra, Jaji, Istenem . . . jaji. És aztán csattan a

hogy a tisztelendő papság és szerzetes házak alkalmazkodni kötelesek a bőjt eredeti szigorához s az enyhített napokon elégedjenek meg az egyszer és pedig délben fogyasztott húseledellel. Ez most nincsen. És jólesik papnak, civilnek ez a néhány sor. „Az enyhített bőjt napokon húseledel a főétkezésen kívül is ehető. Bőjt napokon a főétkezést a nap bármely szakában lehet megtartani.“

Hívőre és egyházra annyira megnyugtató s annyira időszerű ez a néhány szó, hogy a jóleső érzést azonnal ki is váltja. Népünk soha meg nem értette, hogy ami szabad délben, miért tilos este? De az már igazán terhe volt a papi háztartásnak, szerzetesházak konyhájának, hogy egyházi ember csak egyszer és délben veheti kezébe a villát. Hol van az megírva, hogy minden papnak minden nap legyen rendszeres délebédje? Ez az elméletek világából való, vagy a régmúlt, soha vissza nem térő emléke. Talán épen szánt-vet a falu papja s a déli harangszó verejtékezés munkában kondul rá, talán filiálját járja, ott temetett s jólkü hívője invitálja szerény pár falatra, vagy szebében húzódik meg szerény vidéken tartott hitoktató végére az ebéd? Lehet, hogy elútatza az ebédjét és estére vergődik otthonába. Egyet-kettőt falt útközben a szükség kénszere alatt s most mit csináljon a rendelet nagy betűivel? Honnan és hogyan tarthatná meg most, mikor se tej, se túró, se vaj, sem tojás a háznál, hogy a kipszult állatvilágból a halat meg se említsük? Igazán lelki volt és ideje volt e tehernek, mint lelkiismereti súlynak leemelése.

És ha még azt is megemlítjük, hogy a hús és hal együttes élvezetének tiltott teóriáját feloldja a rendelet, miként eliminálta a kodex is, azzal zárhatjuk, hogy igazán rendben van és jól van.

Mikor e pár időszerű gondolatot leadjuk, a köz javát nézzük. Nem gáncs, nem kritika, hanem élet és lelki élet közé hul-

pofoz, stb. A szegény Mócsi a hideg őszi éjeleket az udvaron tölti, pedig ruhája sincs. Reggelként hideg vízzel önti le a ficsur. És a Mócsi? A szegény elmebeteg könyörög, imádkozik, áldást kér a kegyetlen hóhér számára, aztán sirva fakad. Nincs irtalom. És vele sir az utca népe is.

Pályf erdővédek betörték az oldalbordáit. Nincs vége, se hossza azoknak, akiket vernek, mert nem bírják a munkát, a favágást, a mezei és szőlő munkát. És nincs aki sajnáljon, ki jó szót szólnjon? Csak a kath. templom harangja tart velünk, mert az is jajgat, és belevegývá jalkiáltánkba az ő szomorú jajszáva.

Betegen fekszem én is, mellhártyagyulladásal kinlodom már Pojana-Capulitól. Mellettem jagom a jó Szentandrassy bácsi és sokan mások. Orvos nem jön, ápolás, táplálék nincs és kezdődik a pusztulás. Október vége felé már egymásután halnak fogolytársaink. Greising kézdviárhelyi polgár kezd, aztán jön Kovács, stb. . . . De mielőtt meghalnak, kiviszik őket az udvarra és ott jéghedig északi szélben hideg vízzel leöntik őket. És egy óra múlva karjaiban meghalnak.

És november 1.-én 13 szuronyos őrral halad a temetés kifélé. Magyarat visznek, oláh temetőbe, hogy ott várja be a többieket. Sokat. . . százat, ezret, az első agyonkintzett magyar szív.

(Folytatjuk.)

lott apróbb akadályokra mutatunk rá. Ez évi bőjtj rendeletünk olyan, melynek megtartása alól csak vallása iránt közönyös lélek vonhatja ki magát.

O. F.

H I R E K.

— **Nagybőjtj idő.** A nagybőjtj időben ez idén is megtartják a szokott nagybőjtj beszédeket és ájtatosságokat. Szerdán d. u. az apácák templomában Balázs Ferenc preláts-kanonok szónokol, vasárnap d. e. a székesegyházban L é s t y á n József főgimn. tanár beszél a katonának, míg a vasárnap délutáni ciklust S á n d o r Imre segédlelkész tartja. Csütörtök délutánonkint a barátok templomában lesz keresztúti ájtatosság.

— **Oltáregyleti gyűlés** lesz vasárnap, febr. 10.-én délután 4–5 óráig a zárdában. Tárty: jelentés a pénztárvizsgálatról, beszámolás az országos gyűléstről s egyéb indítványok.— Tagsági díjban beérkezett: Farkaslakáról 10 K., Ménaságról 47.40 K.

— **A farsang három utolsó napján** tartandó békeájtatosságra felhívjuk a hívek figyelmét. A sorrendet a múlt számunkban közöltük.

— **Sajtóértekezlet.** A Központi Sajtóváltalat r. t. ügyében szűkebbkörű értekezletet hívott össze f. hó 5.-én délután 3 órára az Irod. Társulat elnöksége a főgimnázium tanácstermébe. Elnök felszólítására dr. Vécsey Aurél, ki a budapesti előkészítő tanácskozásokon is résztvett, hosszabb előterjesztésben ismertette az új sajtóakció irányelveit. Az alapítók szándéka szerint két pontban tér el a Sajtóváltalat az eddigi keresztény sajtóakciótól: a teljes pártfelleltetés, s az üzleti alapon való szervezkedés által. Előbbire azért van szükség, mert a tapasztalat igazolja, hogy a párthoz kötött lapok nem tudnak a nagy közönség körében elterjedni és tömeges piacra nem számíthatnak. Mint gyakori ellenvetés szerepel, hogy a már létező keresztény irányú lapoknak ártani fog az új vállalat. Ez teljesen távol áll az alapítók szándékától. Sőt, a Sajtóváltalat azt a közönséget akarja meghódítani, mely eddig rossz és nyíltan vagy burkoltan keresztényellenes irányú lapokat olvasott. Ha ezeket sikerül lassan megközelíteni, és az új pártfellelteti lapot megkedveltetni, akkor kialakul a közönség körében a határozottan keresztény világnézet, mely politikai téren is meg fogja teremni gyümölcseit, aminek a már létező keresztény irányú pártlapok fogják használni. Az üzleti szervezkedés multhatatlanul szükséges, mert az eddigi rendszer, templomi gyűjtés, a sajtónak mintegy alamizsnából, karitatív alapon való megszervezése elégtelennek bizonyult, és a versenyképességet nem biztosítja. Végül betervezte előadó a részletes alapítási tervet.

Miklós István kanonok melegen pártolta az eszmét, most a front mögött sokkal elkeseredettebb harc dúl, mint a fronton: az alapigazságokat döngetik, az alapigazságokat támadják. Itt nem elég tanácskozni, itt tenni kell. A kicsinyes szempontokat mellőzzük, mert a legnagyobb, legmagasztosabb dolgokért folyik a harc. Nehéz idők várnak ránk, tegyünk.

Az egyenes, férfias beszéd megtette hatását, mert a kizsármú közönség néhány perc alatt 219 részvényt jegyzett 5475 kor. névértékben. Legtekintélyesebb részvényeszmót jegyeztek: Dr. Csabry Bonifác, dr. Csabry Bonifác, Miklós István, Lázár Emil, Ávéd Jákó, Ávéd Jákóné, Szporni János, Daniel Imre, dr. Roska Miklós, dr. Roska Miklós, özv. Frölich Gyuláné, és Kárpiss János.

Ávéd Jákó lovag indítványára az értekezlet kimondta, hogy az agitációt tovább fogja folytatni s igyekezni fog, hogy a nagy közönséget is belevonja.

— **Kitüntetés.** Ó felsége A b o s József tábori lelkésznek az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és önfeláldozó magatartása elismerésül a II. oszt. papi érdemkeresztet adományozta a kardokkal fehérvörös szalagon.

— **Alapítványok.** A sepsiszentgyörgyi „Sancta Maria” leányrészében Gróf Mikes János szombathelyi püspök egy hadiárva számára 10.000 korona készpénzzel alapítványt tett. Ugyanott Szentimrei István kolozsvári tankerületi főigazgató szintén egy hadiárva számára alapítványt tett 8000 korona névértékű hadikölcsön-kötvényvel. Egy névtelen jótévő pedig Nagyszebenből 5 drb. egyenként 100 korona névértékű hadikölcsön-kötvényt küldött.

A szt. Ferencendi nővérek nagyszebeni tan- és nevelőintézetében 1000 korona névértékű hadikölcsön-kötvényvel karácsonyfa alapítványt tett Szentimrei István kolozsvári tankerületi kir. főigazgató. A nagylelkű adakozóknak ez úton is köszönetet mond az érdekelte intézetek előjárósága.

— **Ismertetterjesztő előadások.** Hétion R a s s Károly mutatta be Jókait regényírói jelességével, páratlan fantáziájával és termékenységével. Fejtette Jókai írói nagyságának alapját, hogy mennyiben kifejezője Jókai a magyar néplelknek s a magyar életnek. Ismertette aztán Jókai népszerűségét a külföldön. — Pénteken Szentiványi Róbert dr. folytatja nagyérdemű előadásainak sorozatát az egyiptomi életről. A közönség érdeklődése állandó.

— **Járvány.** Főgimnáziumunkban skarlát miatt az előadások március 1.-éig megszüntették. Nem szólnak a hatóságok intézkedés ellen, mert az a törvény értelmében teljesen korrekt, azonban véleményünk szerint itt az ideje, hogy elavult vagy kevésbé szerencsés miniszteri rendelkezések revidáltakassanak. A világ kerekéi időközben fordultak s ma már látjuk, hogy a védekezésnek nem kizárólagos formája az intézetek bezárása. Ilyen nem veszedelmis segíteni, pl. részleges izolációkkal, s ezzel egyrészt meggátoljuk a továbbterjedést, de másrészt megvédjük a magasabb érdekeket is. Most, amikor a háborús esztendőök többször félbeszakították az amúgy is nagyon hiányos iskolai oktatást, most épen nagyonis szigorúan kellene venni a szorgalmi idő felhasználását s minden eszközt, módot meg kellene ragadni, hogy a szükségtelenek látszó szünetelések megakadályoztassanak. Skarlát, himlő, s könnyebb járványok minden esztendőben fordulnak elő s így az iskolákat minden esztendőben be lehet zárni, csak akarni kell. De ha egyik évben nem okoz veszedelmet, ha az iskolák zavartalanul tovább működnek, nem látjuk az erkölcsi szükségét annak, hogy másik esztendőben meg bezárják őket. Ugy gondoljuk tehát, hogy más, kevésbé radikális módokon lehetne jövőben a helyzetet segíteni.

— **Adakozás.** Az apácák Charitas-építési alapjára özv. L ő w Károlyné 100 kor., N. N. 10 kor. adományozott. Tunyogi Csapó Endre a Majláth alapra, a fogadalmi templomra s a kárpáti templom alapra egyenként 20–20 koronát adott.

— **Sajtómozgalom.** A felsziki esperesi kerület papsága f. év január 31.-én a Központi Sajtóváltalat r. t. alapítási ügyében a csikseredai plebánián Bálint Lajos főesperes elnökléte alatt értekezletet tartott. Dr. Szerkerés József helybeli plebános lelkes előadásban ismertette a sajtót mint legfontosabb és legnagyobb világhatalmat.

Éles vonásokban mutatott rá a keresztény sajtóvállalat r. t. szükségességére, amely egyedül képes évtizedes álmunk, a nagy, hatalmas, versenyképes keresztény sajtót életre hívni. E lelkes és időszerű előadás végével határozati javaslatot terjesztett elő a kerületi szervező bizottság megalakulása ügyében. A javaslat értelmében a bizottság nyomban meg is alakult. Ezután az egyes plebániákön végződő agitáció és részvényjegyzések módozatairól tanácskozott a papság. A módozatok megállapítása után azzal az erős elhatározással tért haza, hogy összes szellemi és anyagi erejének megfeszítésével megtesz mindent a keresztény sajtóvállalat megteremtése érdekében.

Szám: 24/1918. vhtó.

Árverési hirdetés.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezenel közhírré teszi, hogy a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1917. év Pk. 2901/2. sz. végzése következtében Dr. Demény Henrik ügyvéd által képviselt Kereskedelmi bank rt. javára, ellen 1400 K. s jár. erejéig 1917. évi december hó 12-én foganatosított kielégítési végrehajtás utján le- és felülfoglalt és 3415 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: 1 ökor, 2 borju, ló, cséplőgép, ló szerszám stb. ingóságok nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a nagyenyedi kir. járásbírósnak 1917. évi Pk. 2901/4 számú végzése folytán 1400 kor. tőkekövetelés, ennek 1913. évi október hó 20-ik napjától járó 6% kamatai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 373 korona 83 fillérben bírőilag már megállapított költségek erejéig D i o d községben ados lakásán, leendő eszközlésére 1918. évi február hó 26-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltnak.

Nagyenyed, 1918. évi január hó 31.

Schottl
kir. bir. vgható.

Varróár.

Az én patent varróárom úgy varr mint a varrógép: bőrt, lábbelit, szer számot, szíjját, szőrmét, szőnyeget, takarókat, sátorzöveteket, utikabátokat, zsákokat stb. Kezelése felette könnyű. Nélkülözhetetlen mindenkinék, különösen kézműveseknek, gazdálkodóknak, katonáknak. Sok elismerő irat. Használhatósága garantálva. A teljes felszerelés ára cérvál együtt, négy különböző árral és használati utasítással a pénz előzetes beküldése mellett 4 kor. 10 fillér, utánvéttel 4 kor. 40 fill. Harcterre csak a pénz előzetes beküldése mellett. Szállítási költségek nem számítatnak. Elárúsítóknak árkedvezmény.

Megrendelhető: **Bennek Józsefnél, Troppau, Szilézia. Herrengasse 41. 8 - 20 - 20**

FLEMMICH A. FIAI

sima és mintázott selyemszövetek meckanikai szövődéje

WIEN, Alapított 1838. GYÁR:
VI., Webgasse 43. 600 alkalmazott. Römerstadt, Mähren.

Készítmények:

templom-, zászló- és kárpitszövetek

minden stílusban, valamint

KÉSZ MISERUHÁK

dus választékban, mindentéle és ókeresztény formában is.

Eladás közvetlen a gyárból a legolcsóbb árban történik

Miseruhák javítása elvállaltatik.

Költségajánlat díjmentes.

Katholikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

A Katholikus Népszövetség évek előtt felállította biztosítási irodáját azon célból, hogy egy tagoknak, mint a hozzáfutóknak érdekét a biztosítás terén a lehetőséghez képest felkarolja, valamint a szervezeti erő kihasználásával oly előnyöket kivonjon és nyújthasson, melyeket egyedül nem érhetnek el. E célból több

elsőrendű magyar intézettel

valamint Európa egyik legrégebbi és leghatalmasabb intézetével lépett összeköttetésbe, mely intézetek

500 millió koronán felül alaptőke

és tartalékokkal rendelkezvén, teljesen megnyugvást szolgáltatnak, hogy mindenki nyugodtan rábízhatja vagyonát. Ezenkívül ezen intézetek mindenféle biztosítási ágazatot felkarolnak és így bármilyen téren kielégíthetik a biztosító közönség mindenemű igényeit.

Az Iroda szervezetének fő előnye, hogy minden a kezében fut össze, mindig tudja, látja tagjainak ügyét és mindenkor ellenőrzi a szabályszerű, helyes eljárást; biztosítási dolgokban minden hozzáfutóknak szakszerű és lelkiismeretes utbaigazítással szolgál.

Dijaink a legminimálisabbak.

Egyetlen elsőrendű intézet sem szabhat olcsóbb díjat.

Biztosításokat felvesz:

Életbiztosításokat tőkére, vagy életjáradékra, halál, vagy elélés esetére, leánykiházasítás és fiú ellátási biztosításokat, valamint jelzőlogos életbiztosításokat, ugyszintén családi ellátási biztosításokat.

Páratlan kedvezmény a papság részére, melyet káplánok, plebánossá történő kinevezésük esetén nyerhetnek, de ebben fiatal plebánosok is részesülhetnek.

Tűzbiztosításokat

száraz és gyújtó villámcsapás ellen, rombolási károk is megtérítenek. Templomokat, zárdákat, ingó és ingatlan tárgyakat, épületeket, termést, állatokat, lak és ipari berendezéseket, árukat és gépeket. Lábon álló termést.

Templomi harangokat törés vagy repedés által okozott károk ellen.

Törés által okozott károk ellen tűkőr és üvegtáblákat.

Betöréses lopás ellen templomok, zárdák értéktárgyait, szövetkezetek, pénzüntezetek, áruraktárak, háztartási és iroda berendezéseket.

Rablás ellen, pénztári helyiségeket, valamint pénztári kiküldötteteki

Jéglár ellen mindenemű terményeket.

Baleset ellen bármily foglalkozásu egyént, élethossziglani vasuti baleset biztosítást egyszeri díjfizetéssel.

Szavatossági biztosítást templomok, egyletek, iparosok, kereskedők, gyárosok, gazdák, községek, ügyvédek, orvosok, gyógyszereszek, fürdők, szállodák számára.

Automobil biztosítást. — Óvadék és kezességi biztosítást. — Eltulajdonítás, lopás hűtlen kezelés és sikkasztás elleni biztosítást.

Utipodgyász biztosítást. Mindenemű felvilágosítást készséggel nyújt a hozzáfutóknak

Katholikus Népszövetségi Biztosítási Iroda

Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.

Felelős szerkesztő: **Rass Károly.**

Nyomatott a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában (Schäser Ferenc) Gyulafehérvárt.